

Otworzyć rynek pracy

Według statystyk jedynie 5% polskich przedsiębiorców deklaruje chęć zatrudniania w swoich firmach osób niepełnosprawnych. Na przeszkodzie w uzyskaniu przez nie pracy stoją głównie uprzedzenia i stereotypy. Wiedza pracodawców – zarówno w zakresie rozwiązań prawnych wspierających zatrudnianie osób niepełnosprawnych, jak i problemów wynikających z niepełnosprawności – jest dzisiaj znikoma.

Zmiana stosunku pracodawców i pełnosprawnych pracowników do osób niepełnosprawnych jest jednym z warunków procesu wyrównywania szans oraz integracji zawodowej i społecznej. Obecnie poziom ich aktywności zawodowej jest trzykrotnie niższy niż w krajach Europy Zachodniej i wynosi jedynie 16%. Niezbędne jest więc szerokie oddziaływanie na środowisko pracodawców, zmierzające do promowania i upowszechniania idei zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Między innymi w tym celu powołano **Partnerstwo na rzecz zwiększenia dostępności rynku pracy dla osób niewidomych**. Projekt, realizowany od listopada 2004 r., finansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL. Pomysłodawcą i administratorem projektu jest krakowska Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego, która zaangażowała w jego realizację wiele instytucji, m.in. Polski Związek Niewidomych, Akademię Górniczo Hutniczą, Agencję Handisoft, Instytut Badań Marketingowych i Społecznych VRG Strategia oraz Fundację na rzecz Osób Niewidomych i Słabowidzących. Współpracuje również z partnerami zagranicznymi: duńskim Instytutem Osób Niewidomych, Akcją dla Niewidomych z Wielkiej Brytanii oraz Czeskim i Słowackim Związkiem Niewidomych. Tak szerokie Partnerstwo ma służyć połączeniu wiedzy i doświadczenia wielu podmiotów oraz stworzeniu skutecznych rozwiązań problemu ukrytego bezrobocia wśród osób niewidomych.

Działania prowadzone w ramach projektu będą trwać do końca 2007 r. i obejmować 60 osób z terenu województwa małopolskiego w wieku 16 – 35 lat. Zostały one podzielone na trzy grupy w zależności ich sytuacji na rynku pracy. Część z nich to osoby trwale bezrobotne, wymagające szczególnej pracy nad kształtowaniem motywacji i przełamaniem barier, inni dopiero przygotowują się do funkcjonowania na rynku pracy, dlatego mają największą szansę rozwoju zawodowego dzięki nowym kwalifikacjom i umiejętnościom zdobytym w projekcie, które umożliwią im np. podjęcie studiów.

Kluczem do pozytywnego rozwiązania obecnej sytuacji jest przede wszystkim odpowiednie wykształcenie w dziedzinach rozwijających się, połączone z silną motywacją do wyjścia z opieki państwa w kierunku samodzielności życiowej i większej aktywności. Dlatego w projekcie duży nacisk kładzie się na szkolenia tyfłoinformatyczne,

doskonalące umiejętności korzystania ze sprzętu komputerowego, aplikacji i oprogramowania dla osób niewidomych oraz znajomość zaawansowanych technologii informatycznych. Szkolenia te są uzupełnione kompleksowymi cyklami zajęć interpersonalnych, aktywizacji zawodowej, treningów motywacyjnych, a także profesjonalnym doradztwem zawodowym i edukacyjnym.

W odróżnieniu od dotychczasowych projektów realizowanych w Polsce działania te mają charakter długofalowy i kompleksowy. Uczestnicy nie będą pozostawieni sami sobie, a ich postępy i poczynania będą wnikliwie analizowane i pilotowane. Ponadto zamierzeniem Partnerstwa jest opracowanie i wdrożenie w Polsce rozwiązań prawnych, metod i modeli stosowanych w krajach Unii Europejskiej w celu ułatwienia osobom niewidomym zdobycia zatrudnienia czy studiowania. Obecnie głównym narzędziem stosowanym przez urzędy pracy w oferowanym przez nie poradnictwie i pośrednictwie jest bowiem archaiczny program „Doradca 2000”, uwzględniający jedynie kilka prymitywnych zawodów, które może wykonywać osoba niewidoma. Są to profesje istniejące od kilkuset lat, nie wymagające wyższych kwalifikacji i nie dające im żadnych szans na funkcjonowanie na otwartym rynku pracy. Taką możliwość stwarza natomiast praca umysłowa, w której znajdują wykorzystanie predyspozycje i kwalifikacje odpowiednio przeszkolonych osób niewidomych.

Projekt ma na celu gruntowne przygotowanie tych osób do podjęcia pracy na konkurencyjnym rynku, a elementem działań promujących zatrudnianie będą m.in. staże pracy. Mogą one stać się szansą dla wielu osób niepełnosprawnych na pozyskanie miejsc pracy, gdyż umożliwiają zdobycie niezbędnych umiejętności bezpośrednio u potencjalnych pracodawców. Pozwolą przedsiębiorcom podjąć indywidualne decyzje o zatrudnieniu, oparte wyłącznie na obiektywnej ocenie przebiegu stażu oraz opinii wolnej od stereotypów i uprzedzeń. Jest to szczególnie szansa dla osób niepełnosprawnych – zarówno wchodzących po raz pierwszy na rynek pracy, jak i długotrwale bezrobotnych.

Planowana jest szeroka kampania społeczna, w której trakcie pracodawcy zostaną poinformowani o ulgach i korzyściach wynikających z zatrudniania osób niepełnosprawnych. Aby osiągnąć zamierzony efekt, konieczna jest jednak współpraca podmiotów, instytucji i firm, które dostrzegają potrzebę zmiany obecnej sytuacji.